

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoP/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6420202532
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6420202532.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Danice Kočičkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. L., narodenú XX. XX. XXXX, trvale bytom H. M. XXX, XXX XX H. M., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, dieťa rodičov - matky L. H., narodenej XX. XX. XXXX, trvale bytom H. M. 6, XXX XX H. M. a otca C. L., narodeného XX. XX. XXXX, trvale bytom H. M. XXX, XXX XX H. M., právne zastúpeného MĚSZÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 344/23 960 01 Zvolen, IČO: 52 488 047, o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 27P/33/2020-40 z 10. augusta 2020, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom v časti výroku, ktorým zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne zverenia maloletej A. L., narodenej XX. XX. XXXX, do starostlivosti matky, p o t v r d z u j e.

II. Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom v časti výroku, ktorým zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne úpravy styku matky s maloletou A. L., narodenou XX. XX. XXXX, m e n í tak, že n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie:

G. L. H., narodená XX. XX. XXXX, je o p r á v n e n á d o č a s n e s a stýkať s maloletou A. L., narodenou XX. XX. XXXX, každý týždeň v kalendárnom roku v stredu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatka od 18.00 hod. do nedele do 17.00 hod..

G. L. H., narodená XX. XX. XXXX, je oprávnená v stanovené dni a hodiny maloletú A. L., narodenú XX. XX. XXXX, prevziať pred bytom otca C. L., narodeného XX. XX. XXXX, v mieste bydliska maloletej a povinná maloletú otcovi odovzdať v stanovené dni a hodiny pred bytom otca v mieste bydliska maloletej. Otec C. L., narodený XX. XX. XXXX, je povinný maloletú A. L., narodenú XX. XX. XXXX, na styk riadne a včas pripraviť a styk matky s maloletou umožniť.

III. Neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod spisovou značkou 27P/33/2020.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým uznesením zo dňa 10. 08. 2020 návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

Z odôvodnenia uznesenia prvoinštančného súdu vyplýva, že matka spolu návrhom vo veci samej podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. V návrhu matka uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 27P/30/2018 zo dňa 24. 01. 2019 bola maloletá A. L. (ďalej aj „maloletá“, resp. „maloleté dieťa“) zverená do osobnej starostlivosti otca, pričom matka bola zaviazaná prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30,- Eur mesačne, styk matky s maloletou bol ponechaný na dohodu rodičov. Matka sa so svojim súčasným priateľom presťahovala z Českej republiky na Veľkú Lehotu, do

rodinného domu rodičov jej priateľa a spoločne vychovávajú ich spoločného syna G.. Matka nemá a nikdy nemala žiadne psychické problémy a predchádzajúce tvrdenia otca boli účelové a zavádzajúce. I z lekárskej správy ešte z 21. 01. 2017 vyplynulo, že nemá prejavy žiadneho duševného ochorenia. Matka je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke s maloletým G.. Matka sa pokúša o čo možno najširší kontakt s maloletou, avšak podmienky styku s maloletou si svojvoľne, autoritatívne diktuje otec, ktorý jej vyslovene zakazuje stretávať sa s maloletou v jej rodinnom dome, pričom pokiaľ s tým matka nesúhlasí, otec jej maloletú nedá, pretože otec neprekoná to, že matka si našla nového priateľa, s ktorým si založila novú rodinu a obáva sa, že maloletá si vytvorí k jej priateľovi a svojmu bratovi blízky vzťah. Z tohto dôvodu otec maloletej výslovne matke zakázal stretnutia s maloletou v jej dome alebo za prítomnosti matkinho priateľa. Matka teda styk realizuje podľa prania otca v rodinnom dome jej matky, aj to podľa prania otca len na pár hodín 1 až 2x do týždňa bez prespatia. Poukázala na to, že maloletá sa vždy pri ukončení styku s matkou cíti smutná. Maloletej je vždy veľmi ľúto, keď vidí svojho brata G., ako ostáva pri matke a ona musí ísť k otcovi.

Súd prvej inštancie zistil, že rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 27P/30/2018-86 z 24. 01. 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 06. 03. 2019, bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca, ktorý ju bude zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach a matke bola uložená povinnosť prispievať na jej výživu výživným v sume 30,- Eur mesačne, splatným vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, čím došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 19P/28/2017-19 zo dňa 27. 06. 2017.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 2 ods. 1, § 360 ods. 1, § 361 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“), § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, ods. 2 veta prvá, § 329 ods. 1, § 331 ods. 1, § 332 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“).

Súd prvej inštancie konštatoval, že inštitút neodkladného opatrenia je procesným inštitútom, ktorý umožňuje poskytnúť rýchlu ochranu porušeným alebo ohrozeným subjektívnym právam účastníkov konania. Neodkladné opatrenie možno nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená a v prípade konaní podľa CMP aj v prípade, ak to vyžaduje verejný záujem. V prípade maloletých detí pritom nemusí potreba dočasnej úpravy vyplývať len z naliehavosti situácie, ale aj z existencie záujmu maloletého dieťaťa na dočasnej úprave pomerov. Pri rozhodovaní vo veciach maloletých detí je vždy potrebné prihliadať práve na záujem maloletého dieťaťa, ktorý je prvoradý (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa okrem iného zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod.

Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a najvyšším princípom výkonu rodičovských práv a povinností. Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnyimi alebo zákonodarnými orgánmi. Všetky súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa detí majú demonštrovať, že najlepší záujem dieťaťa je ich prvoradým hľadiskom. Článok 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú.

Podľa názoru súdu prvej inštancie návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný. Matka vo svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia neosvedčila naliehavosť potreby neodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania, ani nebezpečenstvo bezprostredne hroziace maloletej, ktoré by odôvodňovali okamžitý zásah súdu formou nariadenia neodkladného opatrenia. Návrh vychádza zo subjektívnych hodnotení matky, ktoré neboli žiadnym spôsobom osvedčené. Navyše, od posledného rozhodnutia súdu, ktoré sa týkalo úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej, došlo k podstatnej zmene pomerov na strane matky (presťahovanie sa), ktoré neboli doposiaľ posudzované a nebolo ani osvedčené, že ide o prostredie vhodné pre výchovu maloletej. Konanie o neodkladnom opatrení neposkytuje priestor pre vykonanie dokazovania, preto je povinnosťou navrhovateľa aspoň osvedčiť skutočnosti, ktoré odôvodňujú podanie návrhu.

Súd prvej inštancie podotkol, že styk matky s maloletou sa realizuje, avšak zjavným dôvodom podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bola skutočnosť, že sa nerealizuje v takom rozsahu, ako by si to predstavovala matka, čo nepochybne nie je dôvod na jeho naradenie.

Matka v návrhu poukázala na trestný rozkaz Okresného súdu Žiar nad Hronom z 11. 3. 2020, sp. zn. OT/16/2020, ktorý sa však netýka nevhodného, či agresívneho správania voči maloletej alebo matke, ktoré v čase incidentu, za ktorý bol otec odsúdený, neboli prítomné. Ide navyše o skutok,

ktorý sa udial 08. 03. 2020. Skutočnosť, že otec chodí na pracovné turnusy do Talianska, ešte automaticky neznamená, že nezabezpečuje potreby maloletej. Otec vykonával uvedenú prácu už v čase rozhodovania súdu vo veci samej v konaní vedenom pod sp. zn. 27P/30/2018, pričom sociálnym šetrením kolízneho opatrovníka neboli zistené žiadne nedostatky vo výchove otca k maloletej. Je síce pravdou, že u matky neboli zistené žiadne prejavy duševného ochorenia, avšak zo samotnej lekárskej prepúšťacej správy, ktorú predložila matka a ktoré je aj súčasťou spisu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 27P/30/2018, vyplýva, že matka bola stanovená diagnóza F 60.3 „Emočne nestabilná porucha osobnosti so suicidálnymi tendenciami.“

Pretože matka nepreukázala potrebu neodkladnej úpravy pomerov, súd prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný zamietol.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie matka podala včas odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd „návrhu matky v celom rozsahu vyhovel, alebo aby vec vrátil na nové prejednanie súdu prvej inštancie.“

Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a), f) h) CSP.

Uviedla, že neodkladné opatrenie je procesným inštitútom, ktorého účelom je dočasne upraviť pomery účastníkov do rozhodnutia súdu vo veci samej. Pred jeho nariadením preto nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Súd nerozhoduje na základe „štandardného“ dokazovania, ale vychádza z osvedčenia práv účastníkov a z osvedčenia porušenia týchto práv.

Mala za to, že v danom prípade súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil neexistenciu naliehavej potreby upraviť dočasne rodičovské práva a povinnosti neodkladným opatrením.

Poukázala na to, že otec svojim správaním narúša pokojné a stabilné prostredie pre zdravý vývin maloletej, vulgárnym a agresívnym správaním voči nej, jej priateľovi a jeho rodine (osočovanie, nadávky, vyhrážky zabitím), pričom bol za svoje správanie aj odsúdený Okresným súdom Žiar nad Hronom, keďže otec v marci 2020 fyzicky napadol rodinu jej priateľa a vyhrážal sa im, za čo bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 11. 03. 2020, sp. zn. OT/16/2020, na trest odňatia slobody 6 mesiacov, so skúšobnou dobou 18 mesiacov.

Mala za to, že jednoznačne preukázala agresívne až život ohrozujúce správanie sa otca, a preto nebolo podstatné, či účastné incidentu bola maloletá alebo ona. Otec navyše nadmieru požíva alkoholické nápoje a namiesto zabezpečovania starostlivosti o maloleté dieťa navštevuje pohostinstvá s kamarátmi. Podľa jej názoru sa maloletá ocitla v situácii ohrozujúcej jej zdravý vývoj, a preto bolo potrebné zo strany súdu prvej inštancie prijať opatrenia, ktorými by sa predišlo opakovaným excesom zo strany otca, ktoré ohrozujú priaznivý vývoj maloletej a ohrozujú zabezpečenie stabilného režimu maloletej.

Otec nielen neumožňuje maloletej napriek jej želaniu tráviť dlhší čas s ňou, ale jej stretávanie s maloletou je úplne závislé na jeho svojvôli, čo je nepripustné a úplne v rozpore so záujmami maloletej a jej právom na styk s maloletou. Otec zrejme neprekonal skutočnosť, že si našla nového priateľa, s ktorým si založila novú rodinu a obáva sa, že maloletá si vytvorí k jej priateľovi a svojmu bratovi blízky vzťah. Z tohto dôvodu otec výslovne jej zakázal stretnutia s maloletou v jej dome alebo za prítomnosti jej priateľa. Ona opakovane prosila otca, aby jej styk umožnil u nej doma, s čím ale otec nesúhlasil, preto realizuje styk s maloletou podľa prania otca v rodinnom dome jej matky, aj to len na pár hodín 1 až 2x do týždňa bez prespatia. Pretože pôvodným rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 24. 01. 2019, sp. zn. 27P/30/2018 bol jej styk ponechaný na dohode rodičov, neostáva jej iné, len rešpektovať zákazy otca, nakoľko v opačnom prípade by maloletú nevidela vôbec.

Maloletá takéto krátke návštevy prežíva zle, pretože chce s ňou tráviť dlhší čas a dokonca chce s ňou ostať aj bývať. Správaním otca je maloletej znemožňované začleniť sa do jej rodiny, v jej prirodzenom prostredí.

Súd prvej inštancie opomenul svoju povinnosť dbať na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, čo v tomto prípade splnené nie je.

Ona má obmedzené možnosti, ako sa zúčastniť na výchove maloletého dieťaťa, na udržiavaní rodičovského vzťahu a upevňovaní citových vzťahov a jedným z nich je práve jej pravidelný osobný styk s maloletým dieťaťom.

Podľa jej názoru otec by mal okrem iného so zreteľom na záujem dieťaťa vytvárať priaznivé podmienky na jej styk s maloletým dieťaťom, čo sa však nedeje. Otec práve naopak, marí jej styk s maloletou, resp.

jej to umožňuje len za obmedzených podmienok podľa jeho svojvôle, pričom sa vie o maloletú postarať a má pre ňu vytvorené vhodné podmienky.

Z ňou predložených dokladov bola osvedčená potreba neodkladnej úpravy pomerov účastníkov, pretože rodičia maloleteho dieťaťa spolu nežijú a otec si svojvoľne určuje styk maloletej s ňou, za ním určených podmienok a na ním určenom mieste a aj to vo veľmi obmedzenom čase. Otcove konanie je iracionálne, účelové, s cieľom uškodiť jej, pričom neprihliada na záujmy a názor maloletej.

Mala za to, že je záujme a v prospech maloletej, aby sa situácia zastabilizovala a upokojila, či už zverením maloletej do jej osobnej starostlivosti, alebo aspoň úpravou jej styku s maloletou.

3. Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka k odvolaniu matky vyplýva, že dňa 04. 09. 2020 zaslal prvoinštančnému súdu správu zo sociálneho šetrenia v domácnosti rodičov maloletej, z ktorej vyplynulo, že bol vykonaný pohovor s maloletou, pričom maloletá sa jednoznačne vyjadrila, že by si priała, aby sa „s maminkou stretávala častejšie, chcela by u nej aj prespať, ale naďalej chce bývať s ocinom a starými rodičmi.“

Matka počas telefonického rozhovoru s ním dňa 02. 11. 2020 uviedla, že od pojednávania (01. 10. 2020) sa neudialo v rodine nič nové, otec maloletej je stále v Taliansku. Bytové pomery sú nezmenené. Styk s maloletou prebieha tak, ako prebiehal predtým. Maloletú si vyzdvihne z domácnosti starých rodičov a večer ju donesie naspäť domov. Matka sa s maloletou stretáva aj počas víkendov, niekedy spoločne prespia u starej matky (z matkinej strany). Matka ďalej uviedla, že na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 01. 10. 2020, starý otec maloletej uviedol, že musel zmeniť prácu, aby mohol chodiť s maloletou na hudobnú. Po pojednávaní ju starý otec maloletej asi 2- 3 krát požiadal, aby maloletú vzala na hudobnú, čo ona nespravila. Matka trvala na svojom návrhu a naďalej chce maloletú do svojej osobnej starostlivosti. Maloletá sa jej vyjadrila, že by chcela byť týždeň u nej a týždeň u otca. Maloletá je vždy smutná, keď od nej odchádza.

Otec počas telefonického rozhovoru s ním uviedol, že sa nachádza v Taliansku, ale za cca 2-3 týždne sa vracia domov. Do Talianska chodí pracovať na 6 týždňov. Počas zimných mesiacov (december, január, február) bude doma, na Slovensku. S maloletou je v každodennom kontakte. Maloletá má dobrý zdravotný stav a problémy nie sú ani v škole, učí sa výborne. Maloletá chodí na hudobnú, hrá na husle. Na hudobnú chodí so starým otcom alebo so sestrou otca. Starý otec zmenil prácu, aby s maloletou mohol chodiť na hudobnú. Matku poprosil 2x, aby maloletú zaviezla na hudobnú, ale matka ju nevezala. Ďalej otec uviedol, že matke nebráni v styku matky s maloletou. Matka má maloletú vždy, keď chce. Vie, že maloletá má rada matku a matke nechce robiť žiadne problémy, môžu sa stretávať kedy chcú. V jeho domácnosti má maloletá všetko, čo potrebuje. Má tam vlastnú detskú izbu.

Kolízny opatrovník uviedol, že v čase sociálneho šetrenia sa nezistilo, že by bola maloletá vystavená agresívnemu správaniu otca. Maloletá má k otcovi, k matke a aj k starým rodičom vytvorený silný pozitívny vzťah, čo maloletá následne aj potvrdila. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, s prihliadnutím na vyjadrenie maloletej mal za to, že zmena zverenia nie je v záujme maloletej. Vychádzajúc z vyjadrenia maloletej navrhol, aby odvolací súd dočasne upravil styk maloletej s matkou v rozsahu navrhnutom matkou.

4. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol, aby odvolací súd uznesenie prvoinštančného súdu v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

Uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dostatočne zistil skutkový stav veci a právne správne vec posúdil. Procesný postup súdu prvej inštancie bol zákonný a správny, v konaní boli splnené všetky potrebné procesné podmienky. Súd prvej inštancie sa podľa jeho názoru vysporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre vydanie uznesenia, svoje právne úvahy, ktorými sa pri vydávaní rozhodnutia riadil, dostatočne vysvetlil, vysporiadal sa aj so všetkými relevantnými skutočnosťami dôležitými pre vydanie rozhodnutia, preto odvolaním napadnuté uznesenie považuje za vecne správne, zákonné a spravodlivé.

Podľa jeho názoru matka v konaní neosvedčila to, že je v záujme maloleteho dieťaťa dočasné zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky. Odovzdať maloleté dieťa do osobnej starostlivosti osoby, ktorú súd určí, prichádza do úvahy jedine v tom prípade, ak maloletému dieťaťu nie je zabezpečená riadna starostlivosť u osoby, v ktorej osobnej starostlivosti sa nachádza a ak sú z toho dôvodu dané odôvodnené potreby, aby starostlivosť o dieťa prevzala iná osoba, ktorá mu je spôsobilá riadnu starostlivosť poskytnúť.

V danom prípade nie je dôvodná zmena starostlivosti maloletej, pretože on maloletej poskytuje riadnu starostlivosť.

V konaní vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 27P/30/2018 bolo preukázané, že maloleté dieťa má u neho vytvorené vhodné podmienky pre svoj rozvoj, v tomto prostredí má vytvorené pevné citové väzby, keďže sa tu nachádza od svojho narodenia a blízko žije aj stará matka maloletej, s ktorou má maloleté dieťa vytvorený pozitívny vzťah.

Aj napriek tomu, že pracuje v zahraničí, vie zabezpečiť starostlivosť o maloleté dieťa takým spôsobom, ktorý je v jeho najlepšom záujme. To, že maloletá má u neho zabezpečenú riadnu starostlivosť, matka nevyvrátila žiadnym dôkazom.

Pri zohľadnení všetkých kritérií uvedených v čl. 5 Zákona o rodine je zrejmé, že je v záujme maloletého dieťaťa, aby zostalo v jeho osobnej starostlivosti, pretože len tu má zabezpečené tie najlepšie podmienky pre výkon riadnej starostlivosti. Matka teda žiadnym spôsobom nepreukázala, že by prostredie, v ktorom maloleté dieťa žije, bolo prostredím nevyhovujúcim.

Ako správne poznamenal súd prvej inštancie, na strane matky došlo k podstatnej zmene pomerov, keďže sa presťahovala z Českej republiky na Slovensko, avšak v konaní nebolo osvedčené, či prostredie, v ktorom matka momentálne žije, je vhodným prostredím pre zabezpečovanie výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa. Dokazovanie tejto skutočnosti bude vecou v konaní vo veci samej.

Zdôraznil, že skutku, za ktorý bol odsúdený, sa nedopustil voči matke, ani voči maloletému dieťaťu, pričom matka pri spáchaní skutku nebola prítomná. Matka tak vo svojom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia neosvedčila, že by sa on voči nej, alebo voči maloletému dieťaťu správal agresívne, vulgárne, že by sa jej vyhrážal. Skutok, za ktorý bol odsúdený, nemá žiadny súvis s poskytovanou jeho starostlivosťou o maloleté dieťa, v ktorej súd prvej inštancie nevidel žiadne pochybenia.

Mal za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď návrhu matky ohľadne úpravy styku s maloletým dieťaťom nevyhovet.

Záujmom maloletého dieťaťa je realizácia styku s oboma rodičmi takým spôsobom, aby bolo zabezpečené vytváranie rodičovských väzieb dieťaťa na oboch rodičov. Matka v konaní neosvedčila, že by jej bránil stretávať sa s maloletým dieťaťom, ale práve naopak sama deklarovala, že on jej stretávanie s dieťaťom umožňuje.

Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 27P/30/2018 - 86 zo dňa 24. 01. 2019 nebol styk matky s maloletým dieťaťom upravený z dôvodu, že matka o takúto úpravu nežiadala, pričom obaja účastníci konania deklarovali, že na realizácii styku sa vedia dohodnúť. Aj z uvedeného postoja matky je zrejmé, že on jej žiadnym spôsobom nebráni v styku s maloletým dieťaťom. Realizovanie styku matky s maloletým dieťaťom v dome starej matky maloletej, považuje za najvhodnejšie miesto až do času, kým nebude súdom rozhodnuté, či prostredie, v ktorom žije matka, poskytuje záruku pre riadnu výchovu maloletého dieťaťa.

V konaní vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom sp. zn. 27P/30/2018 bolo preukázané, že matka žije v pomeroch, ktoré sú absolútne nevyhovujúce pre výchovu maloletého dieťaťa, pričom matka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia neosvedčila, že došlo k zmene pomerov na jej strane a to tak, že prostredie, v ktorom žije, je vhodným prostredím pre výchovu maloletého dieťaťa.

Podľa jeho názoru realizovanie styku matky v dome starej matky maloletej je v momentálnej situácii v najlepšom záujme maloletého dieťaťa vzhľadom na to, že pri realizácii styku je zabezpečená bezpečnosť, ako aj všetky potreby maloletého dieťaťa.

4. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 65, § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 2 a contrario CSP a uznesenie prvoinštančného súdu v časti výroku ohľadne zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a v časti výroku ohľadne úpravy styku matky s maloletou podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP), ani na jeho zrušenie (§ 389 CSP).

5. Z obsahu spisu vyplýva, že sa jedná o nariadenie neodkladného opatrenia počas konania o zmenu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej.

6. Matka sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhala zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti, eventuálne úpravy styku s maloletou tak, že je oprávnená sa s maloletou sťahovať každý páry týždeň od piatka od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a každý týždeň v stredu od 14.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že matka je oprávnená a povinná maloletú v stanovenom čase prevziať pred bydliskom otca a po ukončení styku v stanovenom čase ju na tom istom mieste otcovi odovzdať a otec maloletej je povinný maloletú riadne a včas na styk pripraviť, maloletú matke vydať a styk matky s maloletou umožniť.

7. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa ustanovenia § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

9. Podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

10. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia (§ 360 CMP a nasl.) vo všeobecnosti vyplýva, že sa jedná o inštitút, ktorého základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov, pričom nárok (prípadne právo) ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana formou neodkladného opatrenia nemusí byť nepochybné preukázaný, musí však byť osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi vždy konkrétnou situáciou. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia je tiež zrejmé, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodíť nutnosť dočasnej úpravy pomerov, pričom vždy je potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. Súd pri nariadení neodkladného opatrenia sleduje predovšetkým záujem maloletého dieťaťa daný jeho vekom, zdravotným stavom, denným režimom, zohľadňuje vzdialenosť bydliska maloletého dieťaťa od bydliska rodiča, s ktorým sa má stýkať, časovú odlúčenosť, citovú naviazanosť, školské a mimoškolské aktivity, ako aj na právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom.

11. Podľa názoru odvolacieho súdu pojem záujem dieťaťa nemožno chápať zužujúco len ako „záujem zdravia dieťaťa.“ Záujem dieťaťa treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

12. Z obsahu spisu odvolací súd nemal osvedčené, že by otec zanedbával riadnu starostlivosť o maloletú, resp. sa dopúšťal protiprávneho konania voči maloletej, resp. voči matke. Ak sa otec dopustil aj protiprávneho konania, za ktorý bol právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. OT/16/2020 zo dňa 11. 03. 2020, toto protiprávne konanie nesmerovalo a ani nemalo žiaden súvis s ohrozením života, zdravia maloletej (resp. matky) a nemalo žiadne dôsledky na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletú zo strany otca.

13. Ďalej maloletá pred kolíznym opatrovníkom vyjadrila svoj názor, t.j. „že by si priała, aby sa s maminkou stretávala častejšie a chcela by u nej aj prespať, ale naďalej chce bývať s ocinom a starými rodičmi.“

14. Odvolací súd konštatuje, že doposiaľ u otca neboli zistené pochybenia ohľadne starostlivosti o maloleté dieťa, zabezpečenia výživy, resp. zanedbanie starostlivosti o všestranný vývoj a zdravie maloletej, zanedbanie školskej dochádzky.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu z osvedčených skutočností nie je možné vyvodíť, že otec nie je schopný postarať sa o maloletú, eventuálne si neplní voči maloletej svoje zákonné rodičovské povinnosti a ani odvolací súd nedisponuje konkrétnymi poznatkami, ktorými by bolo možné takýto postup dôvodiť.

16. V posudzovanej veci nebolo osvedčené, že by bol v súčasnosti bezprostredne ohrozený psychický alebo fyzický vývoj maloletého dieťaťa, ktorý by si vyžadoval okamžitý zásah súdu a dočasnú úpravu pomerov neodkladným opatrením, a to zverením maloletej do dočasnej starostlivosti matky.

17. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

18. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

19. Neodkladné opatrenie upravujúce styk rodičov s maloletými deťmi musí byť použité so zreteľom na charakter a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s maloletým dieťaťom trvalo nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, v ktorom možno realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchova prítomnosťou či príkladom, ktorá je, ako je všeobecne známe, tou najúčinnnejšou výchovnou metódou. Treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa v dôsledku odcudzenia je neskôr len ťažko napravitelná.

20. Odvolací súd mal osvedčené, že rodičia sa ohľadne styku matky s maloletou nevedia dohodnúť, keďže otec jednostranne určuje podmienky styku (styk matky s maloletou určený otcom v mieste bydliska starej matky maloletej), preto vychádzajúc z uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné dočasne upraviť styk matky s maloletou.

21. V posudzovanej veci matka nie je neznámou osobou pre maloletú a nebolo žiadnym spôsobom osvedčené, že by matka disponovala takými negatívnymi vlastnosťami a spôsobmi, pre ktoré by nemohla plnohodnotne realizovať svoje rodičovské práva k maloletej a nevedela by vykonávať rodičovské povinnosti (napr. postarať sa o maloletú, zabezpečiť jej základné životné potreby, výchovne pôsobiť a pod.) počas súdom určeného rozsahu styku.

22. Odvolací súd poukazuje na to, že kolízny opatrovník nezistil žiadne závažné nedostatky a prekážky opodstatňujúce obmedzenie styku matky s maloletou. Práve naopak, zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 04. 09. 2020 vyplynulo, že matka býva v rodinnom dome u svojho priateľa, s ich spoločným synom Matiasom, priateľovými rodičmi a priateľovým bratom. Rodinný dom je vo vlastníctve rodičov priateľa matky, pozostáva z troch izieb, kúpeľne s toaletou a kuchyne. Matka s priateľom a s maloletým obývajú jednu izbu, priateľov brat obýva druhú izbu, v obývačke spia rodičia priateľa matky. Voda a elektrina v domácnosti sú zavedené. Hygiena v domácnosti matky bola na veľmi dobrej úrovni (č.l.54 spisu).

23. Vzhľadom na uvedené odvolací súd určil rozsah a intervaly styku matky s maloletou, a to každý týždeň v kalendárnom roku v stredu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatka od 18.00 hod. do nedele do 17.00 hod., v záujme maloletej vzhľadom na aktuálnu situáciu, prihliadajúc na záujem maloletej, zohľadňujúc predovšetkým jej vek, zdravotný stav, denný režim, plnenie si školských povinností na strane maloletej (zabezpečenie prípravy na vyučovanie), časovú odlúčenosť, citovú naviazanosť na rodičov. V posudzovanej veci ide o pozitívny element, kedy matka môže spoločne tráviť čas s maloletou (napr. rozvíjať záujmy maloletej, výchovne na ňu vplývať) v podmienkach určených matkou (napr. v bydlisku matky) tak, aby si matka mohla kvalitne plniť všetky funkcie vyplývajúce z jej role matky a rozvíjať vzťah matka - dcéra.

24. Odvolací súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom, ktoré so zreteľom na charakter a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvalo nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, a tým možnosť realizovať výchovné pôsobenie rodiča predchádzajúc k deformácii vzťahu rodič - dieťa v dôsledku odcudzenia sa a zároveň akceptujúc právo rodiča byť spolu s dieťaťom.

25. Podľa ustanovenia § 330 ods. 1 CSP súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

26. Pretože neodkladné opatrenie má dočasný charakter, odvolací súd určil, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas, t.j. do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod spisovou značkou 27P/33/2020.

27. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v časti výroku ohľadne zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) a v časti výroku ohľadne úpravy styku matky s maloletou zmenil (§ 388 CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).